

Discurs de Jaume Amat i Reyero amb motiu del trentè aniversari de la Sindicatura de Comptes de Catalunya

Palau del Parlament, 2 de juny de 2014

Avui hem volgut que aquest acte, de commemoració dels trenta anys de l'aprovació de la Llei de la Sindicatura de Comptes, serveixi per aturar-nos i reflexionar sobre certs aspectes que ens puguin ajudar a entendre la nostra institució i el camí a seguir en els propers anys.

Abans que res, crec que cal reconèixer la tasca realitzada pels protagonistes, per totes i cada una de les persones que han passat per la nostra casa. Els cinc síndics majors: Joan-Josep Perulles, Ferran Termes, Marià Nicolas, Joan Colom i jo mateix; més els quatre síndics que han cobert el lloc en funcions: Xavier Vela, Manuel Cardaña, Montserrat de Vehí i Jordi Pons. Vint-i-set síndics en total que amb la necessària col·laboració dels set secretaris generals, han format els diferents plens de la Sindicatura de Comptes, des de la seva primera reunió ara fa 30 anys.

Els plens són els que han aprovat els 704 informes que han sortit de la Sindicatura, malgrat això, el treball ha estat possible gràcies a la dedicació de totes i cada una de les persones que han passat per la Sindicatura. Des de la vintena escassa de funcionaris dels inicis fins al centenar de l'actualitat, tots ells professionals qualificats que han treballat per crear una manera de fer, per definir un sistema de treball que és l'auditoria pública.

El treball de tots s'ha vist plasmat en més de 12.000 observacions i 3.000 recomanacions contingudes en els informes. Cal dir però que els informes no deixen de ser la punta de l'iceberg, ja que cada publicació ve suportada per milers de papers de treball, on els auditors, ajudants, tècnics, lletrats i la resta del personal han abocat moltes hores d'anàlisi i comprovació que donen sentit i justifiquen totes i cada una de les conclusions.

El 1979, el primer Estatut d'autonomia ja dotava Catalunya d'un òrgan de control extern dels comptes, de la gestió i de l'activitat econòmica del sector públic català. El 1984, la Llei 6/1984 creava la institució, que més tard restaria consolidada amb l'Estatut del 2006 i l'actual Llei 18/2010. El marc legal ens donava els instruments per exercir les competències assignades, però al inici, com tot, calia sortir i guanyar-nos el prestigi i la legitimitat, bàsic en el negoci de l'auditoria, tant privada com pública.

Per desenvolupar les seves funcions, la Sindicatura de Comptes s'ha recolzat en els pilars següents:

- El marc normatiu
- Uns recursos propis qualificats i amb formació continuada
- Qualitat, independència i confiança
- Procediments de treball reglats
- Publicitat i transparència
- Conclusions i recomanacions aplicables
- Coordinació amb altres òrgans
- Un esperit més de millora i col·laboració que de denúncia o sanció.

Si ens preguntem què ha fet la Sindicatura de Comptes, des del 1984, podríem respondre dient: ser-hi quan calia estar, on ser-hi vol dir:

- Cobrir l'espai necessari en qualsevol règim democràtic entre el poder legislatiu que aprova les normes i distribueix els fons públics mitjançant el pressupost i el Govern que executa i gestiona els recursos que ha rebut.
- Exercir el control de tota activitat desenvolupada pels governs; analitzar-la, exposar-la i qualificar-la davant dels representats de la ciutadania, oferint prou confiança amb un clima de control present i necessari.
- Tancar, amb la funció de control que exerceix la Sindicatura i altres institucions semblants, el triangle que han de formar el Parlament, els governs i els òrgans de control.

Aquesta és una resposta per aquells que darrerament han determinat que no cal tenir òrgans de control extern, fora de l'òrgan central de l'Estat. Ells no han entès quina ha estat i quina és la nostra missió, o pitjor, han decidit pressionar per acabar amb institucions com la nostra, amb el trist argument de retallar despeses.

Han passat per la Sindicatura diferents síndics, amb criteris i opinions divergents, però el treball i les conclusions, sempre aprovades dins de l'òrgan col·legiat, han permès que s'hagi anat formant un criteri, fins a crear un cos doctrinal, ja propietat de tot el Ple. La majoria per sobre de les individualitats és i ha estat una de les garanties de la independència de l'òrgan.

Per respondre a la pregunta que és el fil conductor de les meves paraules, què ha fet la Sindicatura de Comptes en aquests trenta anys, destacaria:

- ✓ *Avançar-nos a la norma, influint en la mateixa*

Respecte als partits polítics i els seu control, la Sindicatura va començar a auditar els processos electorals aprofitant la competència general sobre control de subvencions, i posteriorment, la competència per fiscalitzar les comptabilitats electorals va quedar inclosa en la llei. Arran de l'acord de tots els grups parlamentaris sobre la transparència i l'autolimitació de despeses electorals, la Sindicatura va rebre l'encàrrec de fiscalitzar les despeses electorals, que després també va quedar recollit en la llei. Abans de tenir competències per a fiscalitzar les fundacions vinculades als

partits, la Sindicatura ja va fiscalitzar les subvencions rebudes. Aquestes competències són concurrents amb el Tribunal de Comptes.

La llei catalana de cambres de comerç ens va atorgar la competència per fiscalitzar els recurs cameral i això va quedar reflectit en la nostra llei, si bé ara aquest fons ha desaparegut.

Abans de regular la congelació de subvencions per aquells òrgans del sector públic local que no retin comptes, que ara està en la llei de la Sindicatura, ja s'utilitzava aquest recurs en els decrets del PUOSC.

✓ *Millorar el Compte general de la Generalitat*

L'informe de fiscalització del Compte General de la Generalitat és nuclear en el Programa anual d'activitats de la Sindicatura de Comptes.

Any a any, la Sindicatura ha anat millorant el seu contingut i presentació, proposant a la Intervenció general de la Generalitat aquelles modificacions que s'han considerat necessàries. Sovint a partir d'aquest treball conjunt hem anat millorant el Compte. Resta, però, encara un punt molt important, que continuem reclamant, i és el de disposar d'un sol Compte general consolidat de tot el subsector autonòmic amb el mateix perímetre que la llei de pressupostos.

Respecte als informes de fiscalització financera, la Sindicatura ha treballat per definir i aplicar correctament plans i normes comptables. Hem col·laborat per construir solucions a mida segons les dimensions, entorn i naturalesa jurídica de les entitats analitzades. També hem valorat les àrees de risc, identificant aquelles més sensibles. Millorant els ingressos per recuperació de deutes o per exigir el cobrament de taxes pendents o per gestionar millor el compte de tresoreria. També identificant moltes anotacions comptables duplicades.

✓ *Pel que fa a l'organització i a la legalitat*

La Sindicatura ha proposat sovint adequacions en la naturalesa jurídica de moltes entitats, redimensionant les plantilles i replantejant processos de treball. Del treball conjunt amb els responsables del control intern han sorgit moltes iniciatives de millora. En la majoria dels nostres informes de fiscalització hem aportat propostes en àrees de risc clau com són els contractes, les subvencions i el personal. Algunes d'aquestes millores han implicat la modificació del marc normatiu vigent.

✓ *Pel que fa a la gestió*

S'ha realitzat un treball constant en les propostes d'implantació i utilització de programes pressupostaris i previsions certes de resultats, indicadors i posada en funcionament de comptabilitat de costos. Tots aquests elements són necessaris perquè posteriorment es puguin realitzar auditories operatives que permetin conèixer el resultat de la gestió a partir d'allò que inicialment s'havia previst. La manca

d'utilització d'eines de planificació ha esta una de les observacions reiterades de la Sindicatura; en alguns casos hem pogut copsar millores importants, en d'altres encara manca molt per recórrer.

✓ *Respecte al retiment de comptes i dels contractes*

El concepte anglosaxó *accountability*, es a dir l'obligació de retre comptes, és una de les nostres funcions principals. Mitjançant pressió i oferint mitjans i si convé amenaçant amb sancions, hem millorat molt aquests aspectes. L'objectiu sempre ha estat que tots els comptedonants compleixin amb la seva obligació. En aquest sentit la Sindicatura és l'instrument per tal que els comptes públics es puguin presentar en forma i termini perquè els ciutadans disposin de tota la informació. Passar d'entendre aquesta acció de retre comptes com una obligació legal a donar valor a la informació que contenen els comptes per ser utilitzats per la ciutadania, és parlar de transparència, és avançar cap a una societat oberta. En aquest àmbit ha estat un gran avenç la desaparició del suport paper i els esforços per formar als responsables locals.

✓ *Donar resposta als encàrrecs del Parlament*

La Sindicatura no ha deixat de ser mai un instrument vinculat al Parlament de Catalunya, i per tant hem donat resposta a totes les consultats que ens han estat elevades i fiscalitzat aquelles institucions o operacions que el Parlament ens ha requerit. La periòdica participació en la Comissió parlamentaria de la Sindicatura ha estat i és part de la nostra feina, explicar els informes aprovats i atendre les consultes dels diputats és com normalment es tanquen els informes encarregats o planificats.

✓ *La revisió de les recomanacions de la Sindicatura*

Part important de l'eficàcia de les conclusions en els treballs de fiscalització passa per revisar quin ha estat el nivell d'implantació de les recomanacions fetes. Aquesta acció bàsica la fem sempre en entitats que periòdicament són auditades.

✓ *La nostra influència en el dia a dia de les entitats*

No som consultors, però no hem deixat mai d'exposar criteris i procediments i de proposar solucions. Això és possible perquè els tècnics de la Sindicatura han treballat dins de les entitats, en col·laboració amb els responsables de cada organització per buscar la solució més adient.

✓ *La coordinació*

La coordinació amb els altres òrgans de control extern (OCEX) de la resta de l'Estat i amb el Tribunal de Comptes ha estat una constant, tant en trobades formals com en treballs més informals. La Sindicatura també ha tingut una presència destacada en l'àmbit internacional, a través d'EURORAI. No podem deixar de banda altres àmbits de col·laboració: amb els col·legis professionals, com el de censors jurats de

comptes, el d'economistes, el de secretaris i tesorers locals o els col·legis d'advocats. Així mateix, la Sindicatura treballa coordinadament amb l'Oficina Antifrau de Catalunya en virtut d'un conveni de col·laboració que ambdues institucions van signar.

✓ *Identificar els indicis de conductes il·lícites*

Tot i que la missió principal de la Sindicatura no ha estat perseguir les accions fraudulentas en l'Administració, quan en el decurs del treball de fiscalització s'han identificat indicis de conductes il·lícites, la Sindicatura ha assenyalat aquest fet fent-ho arribar a les instàncies pertinents.

✓ *L'activitat jurisdiccional pel que fa a la responsabilitat comptable*

Des del moment, molt inicial, en què el Tribunal Constitucional va anul·lar la competència de la Sindicatura en matèria d'enjudiciament de la responsabilitat comptable, la Sindicatura no ha deixat de col·laborar i participar en les instruccions dels processos vinculats a Catalunya. Aquesta acció, on hi hem abocat molt recursos, permet que els possibles implicats en les instruccions puguin ser atesos des d'un lloc més proper i amb lletrats que coneixen millor la situació plantejada, sense rebaixar el nivell de professionalitat i exigència.

La feina feta per la Sindicatura en els seus 30 anys d'existència es pot resumir així:

- La garantia que tots els informes fets i aprovats estan suportats en proves realitzades sota procediments taxats.
- La garantia que tot els papers de treball, els informes i el mateix programa anual està a la disposició de qui ho demani.
- La garantia que tots els informes han estat realitzats per professionals qualificats, funcionaris de la Sindicatura.
- La garantia del sistema col·legiat del Ple, on els informes s'aproven per majoria.

Per seguir millorant, la Sindicatura ha de caminar pel mateix camí encetat ara ja fa trenta anys, per arribar a les fites que ens hem proposat:

- Reforçar els recursos propis per abastar més perímetre de control.
- Anar cap a l'auditoria de gestió, sense abandonar la financera i de compliment.
- Treballar amb sistemes suportats en informació compartida i suport digital.
- Garantir la qualitat de la informació econòmica en el nou entorn de la transparència.
- Reforçar la lluita per a la regeneració democràtica, ajudant a identificar conductes irregulars i estructures properes al frau o la corrupció.
- Garantir la transparència, la claredat i la puntualitat en el retiment de comptes.

- Participar en nous processos per a l'Administració pública, dins dels objectius de simplificació i racionalització.

En els darrers anys, la Sindicatura de Comptes, igual que totes les institucions públiques i privades del país, ha viscut una situació nova, marcada per una reducció dels pressupostos que en lloc d'anar creixent cada any, han anat minvant. Aquesta reducció pressupostària va en paral·lel a un augment del deute, en part degut a la pressió de les despeses financeres, fruit d'excessos anteriors. Ara tots estem obligats, i molt especialment les institucions de control, a modificar criteris i a adaptar-nos a un nou escenari on cada euro públic és molt més car d'aconseguir.

Per acabar, vull destacar que el bagatge d'aquests trenta anys ha deixat una empremta, una petjada, que es pot identificar. Però el més important per a nosaltres no és tant el que hem fet, sinó que el que hem fet ens serveixi per entendre cap a on anem. Crec que el camí està ben traçat, gràcies a tots els que heu intervingut des d'aquell llunyà 1984, però encara resta molt per caminar, i crec que la única manera de seguir endavant és, de tant en tant, aturar-nos i analitzar el que hem fet per poder dissenyar què hem de fer de cara al futur.

Moltes gràcies per la seva atenció.

Jaume Amat i Reyero és síndic major de la Sindicatura de Comptes de Catalunya i membre del Ple de la institució des de l'any 2007.

Discurs de Josep Maria Carreras i Puigdemolas amb motiu del trentè aniversari de la Sindicatura de Comptes de Catalunya

Palau del Parlament, 2 de juny de 2014

Primer de tot voldria dedicar una salutació a tots els assistents, en especial a les autoritats, a la Molt Honorable Presidenta, als exconsellers, als membres de la Sindicatura, als membres d'òrgans de control extern, i als treballadors de la Sindicatura, alguns antics companys i malgrat tot amics. Voldria agrair als organitzadors de l'acte haver pensat en mi per fer aquesta ressenya, com ha dit el síndic major, perquè estic preparant una història dels primers vint anys de la Sindicatura, dels quals que jo en vaig ser testimoni directe.

Per altra banda, ja és una tradició això de celebrar aniversaris, però és veritat que trenta anys ja són molts anys. La Sindicatura va néixer per un mandat de l'Estatut d'Autonomia del 79, que ja començava amb la paraula «sens perjudici» o sigui, sempre hem estat en llibertat vigilada, deia: «sens perjudici del que disposa l'article 136 de la Constitució, es crea la Sindicatura de Comptes de Catalunya, i una llei en regularà l'organització». Els diputats elegits el 1980 tenien, doncs, entre moltes altres tasques, la de fer la Llei de la Sindicatura, però l'encàrrec no era senzill. No tenia precedents moderns aquí a Catalunya; a Espanya, llevat de la Cámara de Comptos de Navarra, que feia poc temps que funcionava, i a més venia d'una altra tradició i d'un altre organisme anterior, no hi havia model, només existia el Tribunal de Comptes, que per raons òbvies no era una institució comparable. I tot plegat va fer que la tramitació de la Sindicatura fou de les més llargues que va haver a la primera legislatura.

En aquella legislatura les lleis es tramitaven en una mitjana de cent vuitanta dies, mentre que la llei de la Sindicatura va trigar tres anys. Ja d'entrada es va veure que hi havia dos esculls, als quals després m'hi referiré: d'una banda, el control financer de les corporacions locals, i de l'altra, la qüestió jurisdiccional, l'emetre judicis i adoptar resolucions sobre possibles delictes comptables, tema en el qual el Tribunal de Comptes era el suprem, però no pas l'exclusiu. Hi va haver fins i tot un dictamen del Consell Consultiu en què va remarcar que existien aquests dos problemes, que ja havien detectat els serveis del Parlament en el seu primer informe. Finalment la llei es va aprovar per unanimitat el 20 de maig del 1984, però poc després es va acabar la primera legislatura, per tant, la Sindicatura, no es va poder posar en marxa fins la segona legislatura.

El primer que va haver de fer el Parlament va ser nomenar els set síndics que establia la llei -no entro en per què eren set i no sis com en el projecte original, però algun

malpensat creu que té a veure amb el *cupo* que tenien els diferents partits que composaven el Parlament en aquell moment.

Un cop iniciada la segona legislatura, es van triar els síndics, pràcticament per unanimitat, el que feia evident l'existència d'un acord entre els diferents grups de la cambra, que feia que el nombre de candidats presentats fos proporcional al nombre de diputats que tenia cadascun d'ells. Això estava acceptat com a cosa normal, i també per aquesta causa, quan es van anar produint baixes per diverses raons, era el mateix grup que havia nomenat el primer síndic el que feia la proposta per substituir-lo, i evidentment era votat per la totalitat dels grups, perquè hi havia aquest acord. Com també s'ha dit, en els trenta anys que analitzem s'han nomenat 27 síndics; de fet se'n van nomenar 28, però un no va arribar a prendre possessió, perquè tenia un problema, segons la llei, d'incompatibilitats. I si pensem que teòricament els síndics es renoven cada sis anys, això comportaria que en aquest període, se n'haurien d'haver nomenat 35, i no pas 27, però és que a més, dissortadament, va haver-hi baixes, i renunciacions, amb la qual cosa encara aniríem a un nombre més elevat.

Això simplement ens indica que la majoria de síndics ha estat en el càrrec molts més dels sis anys que la llei preveia, ja sigui per renovació, o bé perquè la renovació s'ha fet més tard del que tocava.

Permetin-me en aquest moment tenir un record pels síndics que van morir mentre exercien el seu càrrec: Lluís González i Salido, l'any 1984; Joan Capdevila, el 1985; Jordi Petit, el 2003; Alfons Ortuño, el 2004, i Alexandre Pedrós, el 2010. I també recordar altres síndics que han mort posteriorment a la seva sortida de la Sindicatura, com Joan Josep Perulles, el 1998; Xavier Vela, el 2004; Eudald Travé, el 2012, i Ferran Termes, el 2013. Igualment un record per Joan Colom, que està afectat per una malaltia de la qual esperem que es pugui recuperar.

Al llarg d'aquests trenta anys, la plantilla va passar de dues auxiliars inicials, que estaven conjuntament amb nosaltres a les golfes d'aquesta casa, fins al prop de centenar de persones que hi ha avui. Vull dir que, com a mínim, en aquests trenta anys s'ha vist una millora quantitativa.

En tots aquests anys hi ha una batalla contínua dels síndics majors per incrementar les places de la relació de llocs de treball perquè aquestes estiguessin dotades en els pressupostos i per poder fer els concursos corresponents. Si fos per ells, evidentment la plantilla actualment seria molt més gran, però sempre hem hagut d'actuar frenats pel Parlament o pel Govern, les culpes anaven repartides.

Tota l'estructura bàsica de funcionament, que no és de fiscalització, possiblement a l'inici estava sobredimensionada, però en augmentar el nombre d'auditors i d'ajudants d'auditoria i mantenir-se el número de personal administratiu, ara ha assolit les proporcions adequades.

Un altre element important per poder fer una mica d'història, és la relació entre el pressupost de la Sindicatura i el pressupost a fiscalitzar per part d'aquesta. En xifres absolutes i en euros, per tenir una imatge del que això significa, veiem que en trenta anys els pressupostos de la Sindicatura han passat de menys de 900.000 euros a més de 10 milions d'euros, amb màxims de més de 13 milions d'euros l'any 2010.

Cal pensar que durant aquests anys el volum a fiscalitzar, tant en termes monetaris com de nombre d'ens, ha sofert un fort creixement, i tot i això, pràcticament s'ha mantingut una relació constant entre la xifra del pressupost de la Sindicatura i la xifra del pressupost de la Generalitat. Sembla que existeixi una proporció àuria que van descobrir els primers anys i que s'ha mantingut, no se sap ben bé per quina raó. Si el pressupost de la Sindicatura l'any 1985 era, respecte al de la Generalitat, d'un 0,038, actualment aquesta proporció és d'un 0,031.

Això no s'ha mantingut uniforme al llarg del període que analitzem, però sempre ha estat per sota de les tres centèsimes durant quatre o cinc anys, i superant les quatre, uns altres quatre o cinc anys més. El màxim va ser el 2006, quan va ser el 5,1; i el mínim, el 1989, el 2,7. En tot cas, aquesta proporció, com podem veure sobretot a les memòries dels anys 1996, 1998 i 2009, està molt per sota de la mateixa proporció en els altres òrgans de control extern autonòmics. Un dels arguments per reforçar les demandes de més recursos dels successius síndics majors era, precisament, que aquesta proporció entre el pressupost de la Sindicatura i el pressupost a fiscalitzar, no totals, sinó simplement en proporció el pressupost de la Generalitat, era molt baixa.

Si aquí afegim els altres organismes que es van anar creant o el fet que el 1989 es va afegir la fiscalització municipal amb més de 1.700 entitats, i que a més s'han anat ampliant, amb universitats, partits polítics, entitats públiques, etcètera, sembla que aquesta queixa continuada de la manca de recursos està fonamentada.

Ara em referiré breument al volum d'informes, en tot cas està clar que des del primer informe, aprovat l'octubre del 1985, que feia referència al Fons de Compensació Interterritorial del 1984, fins a l'informe 4/2014, d'Indicadors financers i pressupostaris dels municipis, la Sindicatura ha fet una enorme feina. La mesura del nombre d'informes ja sé que no és l'adequada, i només pot ser útil per donar una pinzellada a l'evolució, perquè tant qualitativament com per l'esforç que necessiten, els informes són molt diferents. És evident que hi ha hagut una millora qualitativa dels informes, ja que entre altres coses vam començar, encara que avui sembli estrany, sense cap recurs informàtic.

Entre els informes, n'hi ha dos que tenen unes característiques especials: el Compte general de la Generalitat de Catalunya, i el Compte general de les corporacions locals, que pràcticament s'han fet cada any des de l'inici de la Sindicatura, i que suposen un pes molt important, tant en hores com en recursos. També és important citar els informes obligats per les diferents lleis, i els informes demanats pel Parlament. Si per una banda els recursos no s'incrementen, i per l'altra les demandes de les actuacions obligatòries augmenten, el resultat és que els informes d'ofici, és a dir, els informes que el Ple de la Sindicatura decideix tirar endavant, es redueixen enormement. I per tant, també la possibilitat de la Sindicatura d'actuar segons el seu criteri.

Ja s'ha dit que la Sindicatura ha presentat al Parlament més de set-cents informes, això suposaria una mitjana de vint-i-cinc informes anuals. El nombre màxim d'informes aprovats es va assolir l'any 1997 amb quaranta vuit informes, i l'any 2010 amb quaranta un. Encara que com sabeu tots els que treballeu en aquest camp, els èxits d'un any són la misèria de l'any següent. El nombre mínim d'informes aprovats, va ser

de només quatre l'any 1991, però la tendència ha estat entre vint-i-cinc i quaranta, i creixent.

Les relacions amb el Parlament, bàsicament s'articulen a través de la Comissió de la Sindicatura de Comptes. A l'inici es feien només tres o quatre reunions anuals de la Comissió, però la tendència ha anat augmentant, i ara se'n fan cinc o sis sessions a l'any, a les quals cal afegir, des del 2006, la compareixença del síndic major davant el Ple del Parlament per presentar l'informe sobre el Compte general de la Generalitat. És a dir, la relació amb el Parlament s'ha incrementat.

També cal dir que la Sindicatura ha tingut una gran activitat en matèria de relacions externes, tant a nivell de l'Estat, amb les reunions de presidents d'òrgans de control extern, com a nivell internacional, a través de l'EURORAI, l'Organització Europea d'Institucions Regionals de Control Extern del Sector Públic. Des que es va fundar EURORAI l'any 1992, la Sindicatura ha estat membre del seu comitè directiu, i del 2004 al 2007 el síndic major de la Sindicatura va ser el president de l'EURORAI. Avui aquesta institució agrupa més d'un centenar de membres d'una vintena de països. Es va crear amb la idea d'ajuntar els organismes de control extern subestatal, a imatge de l'INTOSAI, l'organització que agrupa els organismes estatals de control extern.

En aquests trenta anys es dibuixen quatre etapes importants en la vida de la Sindicatura, marcades per la direcció dels diferents síndics majors, ja que moltes de les actuacions que s'hi ha portat a terme en cada etapa deriven de la mentalitat i de la manera de pensar, i fins i tot de la formació, del síndic major.

La primera etapa fou la de la plasmació real d'una idea que era nova, i de la qual no se'n tenien gaires referents propers, i ve marcada per la personalitat i la formació del primer síndic major, Joan Josep Perulles, professor d'hisenda pública, inspector de finances, president del jurat territorial tributari i director de d'editorial Praxis Fiscal. Juntament amb el seu col·laborador més proper, el secretari general Manuel Bosch, que era advocat de l'Estat en excedència, i també de l'amic comú que es va incorporar molt aviat a la Sindicatura, Eudald Travé, igualment antic inspector d'Hisenda i exregidor de l'Ajuntament de Barcelona, van donar un to jurídic administratiu en els inicis de la institució. Va ser una etapa en què van posar les bases jurídiques i administratives de la Sindicatura.

La tasca principal era posar en funcionament un òrgan col·legiat amb uns membres que, com deia el síndic major, no havien estudiat per ser síndic de comptes i no tenien gaire idea del que havia de fer la Sindicatura. Aquesta preocupació jurídica la veiem, per exemple, quan sortien publicats al BOE els avantprojectes de les lleis, que Perulles llegia a les cinc del matí abans d'entrar a la Sindicatura, i diverses vegades va portar una carta adreçada al Parlament on alertava que aquella llei, si s'aprojava, podia afectar alguna de les competències de la Sindicatura.

Físicament la Sindicatura va passar d'ocupar un despatx situat a les golfes del Parlament durant els primers sis mesos a un espai llogat a l'edifici de plaça Catalunya propietat de la Société Générale. Val a dir que el cost del lloguer d'aquest local, que es va llogar perquè el sector públic no va oferir cap local propi, suposava de l'ordre del 6 per cent del pressupost. La tasca d'aquest període fou realment col·legiada, com ho denota el nombre de reunions del Ple, que en els primers anys foren de més

d'un per setmana. Però sobretot la característica d'aquesta etapa és la gran activitat de la Comissió de Govern, que celebrà un nombre de reunions fins i tot superior a les del Ple i estava formada per [Joan Josep] Perulles, [Manuel] Cardeña i [Antoni] Castells, que estan avui aquí, entre nosaltres, i que van ser els responsables de posar en marxa tots els aspectes relatius al funcionament de la casa.

La segona etapa, que jo anomeno de tecnificació i relacions exteriors, es va produir a partir del nomenament com a síndic major de Ferran Termes. Després d'un any de transició, que com hem vist va ser de poca productivitat, el mes de maig del 1991 es produí el canvi de síndic major i es va nomenar Ferran Termes, que inicià una etapa que durarà deu anys. Aquesta etapa s'ha caracteritzat per un creixement quantitatiu i un esforç en la millora de les actuacions, seguint els darrers desenvolupaments en el camp de l'auditoria de comptes. Si abans hi havia un síndic major jurídic, en aquest cas era un síndic major auditor amb tots els elements que això representa.

Aquesta millora de l'activitat era un clar reflex de la formació i les aptituds del nou síndic major, que havia jugat un paper pioner rellevant en l'àmbit privat d'aquest sector de l'auditoria, i que va actuar amb una mentalitat de caràcter empresarial. S'incrementà i modernitzà la divulgació dels informes amb publicacions en CD-ROM, respecte als comptes municipals, es creà un programari per a la tramesa i anàlisi dels mateixos, s'establí una comissió de normes que presentava propostes al Ple i s'organitzaren multitud de congressos i reunions.

Com he dit, el lloguer del local era una cosa important, anava pujant, i la Comissió de Govern Interior del Parlament va considerar excessiu el cost d'aquest lloguer, i es demanà que es busquessin alternatives per rebaixar aquesta partida. De fet ja feia molt de temps que es buscaven alternatives, bàsicament lloguers més barats, fins que el 1998 va sorgir la possibilitat d'anar a l'antic edifici de la Caixa de Barcelona, situat a la plaça Sant Jaume, i que va ser adquirit per la Generalitat. Els bons oficis de Ferran Termes i d'en Xavier Trias, aleshores conseller de la Presidència, portaren la gestió a bon port. L'any 1999 es va fer el trasllat i la Sindicatura començà el segle XXI en el nou local.

Pel que fa a la governança de l'entitat, en l'etapa de Ferran Termes no hi ha dubte que fou més personalista que col·legiada, si tenim en compte el nombre de plens celebrats, lleugerament per sota de la quarantena anual, però sobretot les reunions de la Comissió de Govern, que se situaren en l'ordre de la trentena. A l'octubre del 2000 hi va haver un canvi de síndics, i per problemes diversos -que qui vulgui conèixer jo ara no explicaré però es troben explicats pel propi protagonista en la compareixença que féu a la Comissió de la Sindicatura d'aquest Parlament el febrer del 2001-, Ferran Termes va presentar la seva dimissió. Després de la dimissió de Termes, Xavier Vela, com a síndic més antic de la Comissió de Govern, va passar a exercir de síndic major en funcions fins al maig del 2002.

El febrer d'aquell any el Parlament va nomenar, per substituir la baixa de Termes, la primera síndica, Montserrat de Vehí. Els problemes apuntats no es van solucionar amb la dimissió i posterior substitució del síndic major, i es produí una situació inèdita en què durant més d'un any el Ple no pogué posar-se d'acord per elegir i proposar al president de la Generalitat un nou candidat a síndic major. Val a dir que l'activitat fiscalitzadora es mantingué aquell any a nivells semblants als de l'any anterior.

Finalment el Parlament va aprovar una llei, i en la mateixa, mitjançant una disposició transitòria, va nomenar síndic major en Marià Nicolàs, una persona de la casa que havia començat d'auditor, després havia ocupat el càrrec de secretari general, i que havia estat nomenat síndic el 1991, i renovat el 1997.

Marià Nicolàs només va ser síndic major un parell d'anys; no va tenir temps pràcticament d'imprimir el seu caràcter a la Sindicatura, van ser uns anys que jo considero de transició, fins a arribar a la tercera etapa de creixement i consolidació, amb Joan Colom com a síndic major.

Aquesta tercera etapa va ser una etapa de creixement de recursos i del nombre d'informes fets on es va veure que si es mantenia el ritme de creixement de la plantilla es produiria novament un problema d'espai. El 2004, tot i ocupar l'edifici de la plaça Sant Jaume, encara amb una planta més que anteriorment, es considerà que l'espai no era suficient i a principis del 2006 es va traslladar la Sindicatura a l'avinguda del Litoral, 12-14. El trasllat es féu el gener i la inauguració de les noves instal·lacions al juliol. Per tant, d'alguna manera sembla que les diferents etapes van lligades amb un canvi de local.

Entre altres coses, en aquell moment es van aprofundir les relacions institucionals amb una activitat nova, que va ser la de fer el Ple no només a Barcelona sinó també, un cop l'any, a diversos llocs de Catalunya, fent-ne a Tortosa, Viella i Vic. Hi va haver avenços importants en el tema de personal, es van crear els cossos de la Sindicatura, també es van millorar les tecnologies de la informació, i es va recuperar la comissió tècnica, ampliant-ne les funcions. La producció d'informes es va mantenir, amb un lleuger creixement entorn de la trentena anual, amb puntes de 38 i 41, respectivament.

Arribem a la última etapa, l'etapa actual, marcada pels temps de crisi, amb el síndic Jaume Amat al capdavant. D'aquesta etapa no puc dir gaire cosa, perquè encara no és història. Constatar únicament que degut a la crisi, que afecta a tot el sector públic, i també a la Sindicatura, s'ha produït una lleugera disminució de la plantilla, que no sembla afectar el nombre d'auditors i ajudants d'auditoria, ni dels informes aprovats, que s'acosten a la quarantena. Només cal esperar que la situació millori aviat per a tots i també per a la Sindicatura.

L'article segon de la Llei 18/2010, la nova llei de la Sindicatura, diu que té com a funció fiscalitzar els comptes del sector públic de Catalunya, a fi de determinar la fiabilitat i vetllar perquè s'ajustin a la legalitat i l'eficàcia en les operacions corresponents. Diu que la Sindicatura depèn orgànicament del Parlament, però que té autonomia funcional, organitzativa i pressupostària i que ha d'actuar amb tota la independència. Això no és un mandat senzill, la clau de volta –també l'ha citat el síndic major– és la divisió de poders i, per tant, l'èxit en la gestió depèn en gran part que aquesta divisió, concretament pel que fa a la independència entre l'Executiu i el legislatiu, sigui clara i es compleixi.

A més d'això, són molt rellevants les característiques personals, professionals, polítiques i morals de les persones que el Parlament triï com a síndics, que com diu la llei, han de ser de professionals de reconegut prestigi. També, perquè no dir-ho, la durada dels seus mandats i la seva renovació. L'elecció dels síndics està en bona

part basada en la composició del Parlament, però cal fer el possible perquè aquesta no es vegi posteriorment reflectida en l'actuació del Ple. De fet, en ser un òrgan col·legiat permet, com a mínim, posar de manifest les possibles discrepàncies, però el que dóna realment força i credibilitat a la institució és que es pugui aconseguir la unanimitat. De vegades es pensa només en els resultats de la Sindicatura considerant els seus informes, però no s'ha de menystenir els efectes dissuasius simplement generats per la seva existència.

El repàs de la història d'aquests trenta anys, a més d'un fort creixement absolut de la institució en recursos humans i materials, mostra també una millora important en les tècniques de fiscalització, tant per la qualificació del personal, com per la utilització de les tècniques informàtiques i d'auditoria, que cada cop estan més avançades. Només cal esperar que la frenada dels darrers anys sigui un fenomen transitori, que pugui continuar la millora de l'activitat de la Sindicatura, ampliant les seves possibilitats de controlar la utilització de recursos públics. I que en el futur la Sindicatura de Comptes de Catalunya continuï en el camí d'esdevenir una estructura d'Estat fonamental per la bona marxa del sector públic de Catalunya, i així ho puguem constatar en propers aniversaris.

Moltes gràcies per la seva atenció.

Josep Maria Carreras i Puigdengolas és doctor en Ciències Econòmiques i va ser síndic de la Sindicatura de Comptes de Catalunya de l'any 1984 al 2004

Discurs d'Heliodoro Robleda amb motiu del trentè aniversari de la Sindicatura de Comptes de Catalunya

Palau del Parlament, 2 de juny de 2014

En primer lugar quiero agradecer a la Sindicatura de Comptes y especialmente a su *síndic major*, Jaume Amat, la invitación por participar en esta importante efemérides.

Empezaré haciendo referencia al origen y a la conformación del sistema de control externo en España.

En nuestra Constitución se incluye el control externo antes de estructurar el Estado de las autonomías, conformando el Tribunal de Cuentas como órgano supremo para todos los niveles del Estado. Con la llegada de las comunidades autónomas, se van instaurando órganos de control externo autonómicos con raíces históricas en algunos casos -tal es el caso de la Cámara de Comptos de Navarra y de la Sindicatura de Comptes de Catalunya.

A pesar de que la situación inicial era la de haber creado delegaciones del Tribunal de Cuentas de España en las diferentes comunidades autónomas, en una estructura muy similar a la que hoy en día hay en Francia, el Estado de las autonomías hizo que, felizmente, no prosperara esa iniciativa. Digo felizmente, porque aunque el camino recorrido con la estructura vigente no ha sido lo eficaz que hubiéramos deseado, todavía peor hubiera sido si la organización del control externo se hubiera asentado sobre la descentralización del Tribunal de Cuentas, cuya trayectoria en la eficacia y la oportunidad del control de los fondos públicos hubiera sido, sin duda, a todas luces más insatisfactoria.

Así pues, la trayectoria seguida por los OCEX y el Tribunal de Cuentas no ha sido precisamente la de un camino juntos, sino más bien ha llevado a derroteros diferentes, con diferentes niveles de intensidad del control externo en las comunidades autónomas, y con importantes ineficiencias por lo que respecta a la oportunidad de trabajos por parte del Tribunal de Cuentas. A lo largo de las décadas de los ochenta y los noventa, sucesivamente, fueron creándose otros OCEX autonómicos aparte de los mencionados anteriormente con el objeto de dar cobertura a la auditoría de los fondos públicos de las respectivas comunidades autónomas y del sector público local, hasta alcanzar un total en la actualidad de 12 OCEX autonómicos, tras la reciente extinción de la Sindicatura de Cuentas de Castilla-La

Mancha y ante la inexistencia de este tipo de órgano de control externo en las comunidades autónomas de Cantabria, Extremadura, La Rioja y Murcia.

Con la actual situación de crisis económica se agrava profundamente el papel poco eficiente del control externo en España, en el que se evidencia todavía con mayor claridad el papel escasamente útil de estos órganos, que en la mayoría de las situaciones han brillado por su ausencia o no han sabido responder a la demanda de transparencia en la gestión de los fondos públicos exigida por los ciudadanos.

¿Cuáles han sido, en mi opinión, los factores que han contribuido a que los OCEX no hayan alcanzado un grado satisfactorio de desarrollo en la auditoría del sector público en España?

En primer lugar debemos analizar la estructura organizativa de estos organismos.

A excepción de los OCEX de Navarra y antes de Castilla-La Mancha, órganos unipersonales, el resto, incluido el Tribunal de Cuentas de España, son instituciones colegiadas, cuyos miembros, al igual que en los órganos unipersonales, son elegidos por el respectivo parlamento autonómico, pero cuya estructura colegida implica una mayor rigidez y un menor dinamismo en la toma de decisiones. Además, la vinculación en muchos casos de los miembros de estos órganos colegiados al nombramiento de los políticos, podría en principio ser un indicio de una menor independencia en el cumplimiento de sus funciones, si bien la independencia no tiene por qué estar unida a esa dependencia política. Así pues, los órganos unipersonales, en principio, presentan mayores ventajas de cara a un funcionamiento más dinámico y más flexible que los colegiados.

Otro de los aspectos que hay que poner de manifiesto es la dotación de recursos humanos y técnicos con la que cuentan los OCEX. A excepción de Navarra, que por su dimensión territorial y tamaño poblacional cuenta con una dotación de recursos suficiente para su funcionamiento, en el resto de los OCEX es evidente su escasa dotación para afrontar una cobertura eficaz del control de los fondos públicos autonómicos teniendo en cuenta su extensión territorial y tamaño poblacional (tal es el caso, por ejemplo, de Andalucía, Castilla-La Mancha o Castilla y León).

También cabe señalar el poco entusiasmo que los políticos han puesto para que los OCEX cumplan sus funciones, más bien todo lo contrario: las trabas que a menudo han puesto para que su funcionamiento fuera más eficiente.

Así pues, el modelo organizativo, la dotación de recursos a menudo escasa y el escaso apoyo político para que estos órganos de control cumplan con su verdadero papel y generen confianza, unido a los numerosos escándalos de corrupción, permite concluir que los factores anteriormente señalados explican claramente por qué el control externo en España está muy lejos de la transparencia que los ciudadanos reclaman sobre la gestión de los fondos públicos.

¿Cómo mejorar la auditoría del sector público en España ante la situación actual de crisis económica?

En primer lugar debo señalar que si bien el control externo es siempre necesario, se hace más imprescindible si cabe en épocas de crisis económica.

En este sentido me gustaría plantear aspectos importantes para hacer una propuesta de mejora que sea oportuna en el tiempo. Las carencias o los efectos negativos que se puedan atribuir a los OCEX, incluyendo el Tribunal de Cuentas de España que es el primero que tiene un grado de ineficiencia importantísimo, deben remediarse. No podemos renunciar a un control de los fondos públicos ni parapetarnos en la austeridad o en la eliminación de estos órganos de control porque eso no es posible. Es necesario que se produzca un control, una auditoría, del gasto público. No podemos renunciar a ello.

Por ello, se hace necesario afrontar con urgencia una reforma profunda del control externo que se fundamente en los siguientes aspectos:

1. Transformar el actual modelo colegiado de gobierno de la mayoría de las instituciones de control externo de nuestro país, por el modelo unipersonal. Frente a la burocratización y complejidad organizativa del primero, el modelo unipersonal se presenta como más ágil y eficiente.

La posible concentración de poder en una sola persona que podría argumentarse en su contra, puede contrapesarse, por un lado, con mecanismos de participación de los auditores y supervisores de área en la toma de decisiones de la institución en aspectos relativos al trabajo fiscalizador y, por otro, con instrumentos de salvaguarda de los trabajos técnicos y de las conclusiones y recomendaciones alcanzadas frente a posibles manipulaciones que pudieran darse, como ya se está experimentando con éxito en algunas instituciones. Las razones institucionales e históricas que pueden invocarse para no evolucionar hacia nuevas formas de organización más acordes con lo que demandan los nuevos tiempos no son de recibo en nuestros días.

2. Reforzar la independencia de las personas llamadas a dirigir estas instituciones, primando su perfil técnico y un amplio consenso en su designación, más allá de cualquier sospecha partidista. Las instituciones de control financiero externo no son entidades políticas o semipolíticas que deban reflejar el sistema de mayorías parlamentario, sino instituciones técnicas de control cuyo prestigio y credibilidad radica en la cualificación y el rigor técnico de sus informes de fiscalización y asesoramiento, y en la máxima independencia de sus rectores.

3. Acercar el control a la gestión en el tiempo y en el espacio. En mi opinión, es evidente que cuanto más cercano se encuentra el control a la gestión, más eficaz es. El control lejano en el tiempo y en el espacio pierde fuerza, y su papel preventivo y disuasorio se difumina. Por ello, es fundamental que en un Estado autonómico como el nuestro existan órganos autonómicos de control externo cercanos a los gestores públicos, que conozcan de primera mano los problemas de gestión existentes y puedan actuar con rapidez e inmediatez, haciéndose presentes y visibles con frecuencia ante esos gestores.

Es asimismo esencial, para que sean efectivas, que las instituciones de control emitan informes cercanos en el tiempo a la gestión fiscalizada que, salvo

excepciones, deberían referirse al último ejercicio cerrado de la entidad y publicarse dentro del ejercicio siguiente para ser oportunos y útiles a sus destinatarios.

4. Hacerse más visibles a la sociedad a la que sirven. Si nuestras instituciones de control externo tienen asignadas una serie de funciones para mejorar el grado de transparencia y control de la gestión pública, es de pura coherencia que ellas mismas deben ser transparentes ante la sociedad, explicando sus actuaciones e informes y enviando mensajes y recomendaciones claros y contundentes a los gestores sobre la necesidad de una gestión financiera pública responsable y eficaz.

Para ello, deben ser instituciones abiertas a la opinión pública y a los medios de comunicación, practicando la transparencia informativa y actuando con responsabilidad. De hecho, en el ámbito de la Administración local, ni tan siquiera las 105 ciudades de más de 50.000 habitantes se auditan anualmente.

5. Elaborar más y mejores informes, llegando a muchas más entidades públicas a las que el control externo no llega, como la gran mayoría de ayuntamientos, diputaciones, mancomunidades, universidades, hospitales, centros educativos y de investigación, organismos y entes instrumentales de todo tipo, órganos jurisdiccionales, órganos constitucionales y un largo etcétera de entidades que nunca han sido fiscalizadas, evitando áreas de sombra en el control de la gestión pública.

No es de recibo en estos tiempos, en los que hay que procurar la máxima eficacia y eficiencia en la gestión pública, que miles de administraciones, entidades e instituciones públicas nunca hayan sido fiscalizadas y tampoco es serio que, con la excusa de evitar duplicidades, que prácticamente no existen, entre el Tribunal de Cuentas y las instituciones autonómicas de control externo, se esté planteando eliminar estas últimas, con la excusa de falsos ahorros, cuando la realidad es que a muchas entidades públicas, no les llega ni el control del Tribunal de Cuentas ni el de las instituciones autonómicas de control, y cuando el verdadero ahorro en la gestión pública se produce con un control recurrente, adecuado y profundo, y a través de la puesta en práctica de recomendaciones claras y precisas de buena gestión que estas instituciones formulen en sus informes.

Es esencial también a este respecto, mejorar el tipo de informes que se elaboran, su contenido, su claridad expositiva y su presentación, con opiniones y recomendaciones claras y precisas sobre los diversos aspectos de la gestión financiera pública sobre los que estas instituciones deben pronunciarse, que concluyan con recomendaciones claras y factibles de mejora de la gestión pública.

6. Reforzar las fiscalizaciones operativas o de gestión, completando los tradicionales informes de regularidad financiera y de legalidad, con análisis de eficacia y eficiencia de la gestión financiera pública, en los que se ponga de manifiesto la utilización que hacen los gestores de los fondos y recursos públicos que tienen asignados, con el fin de evitar tantas corruptelas y despilfarros.

En esta línea, los informes de fiscalización deben avanzar en el camino de exigir a las entidades públicas que conozcan sus costes de gestión para poder aplicar políticas realistas de precios a los servicios que prestan; exigirles estudios y planes

económicos que aseguren la financiación de las inversiones que aborden y los gastos futuros de funcionamiento que generen; exigirles planes de viabilidad y de equilibrio financiero globales y realistas sobre sus ingresos y gastos que, ante situaciones de crisis como la que nos encontramos, aseguren su adecuado funcionamiento económico y financiero.

7. Siendo más eficientes en la utilización de sus propios recursos y dando ejemplo ante los gestores y entidades a los que fiscalizan de una buena gestión pública, ya que de lo contrario no resultarán creíbles. Ello incluye, en ocasiones, saber colaborar con profesionales del sector, tanto para reforzar el contenido técnico de los informes en materias especializadas y complejas, como para ampliar el ámbito del control a entidades, como las locales, que por su número exceden de las posibilidades de actuación de las instituciones de control. Esta colaboración, debidamente supervisada y dirigida, permitiría extender de manera periódica el control a entidades públicas que de otro modo quedarían sin fiscalizar, contrariamente a lo que dice la ley.

Muchas gracias por su atención.

Helidoro Robleda és president de la Cambra de Comptos de Navarra.

Discurs de Oriol Amat i Salas amb motiu del trentè aniversari de la Sindicatura de Comptes de Catalunya

Palau del Parlament, 2 de juny de 2014

Molt honorable presidenta del Parlament de Catalunya, exconsellers, membres de la Sindicatura, membres d'organismes de control, autoritats, degans i membres de col·legis professionals, amics i amigues: en primer lloc volia manifestar el gran honor que representa per a mi poder dirigir unes paraules en una jornada i un esdeveniment tan important com és la celebració d'un trentè aniversari, i més venint avui de Madrid, on diuen que aquest és un dels organismes que ha de desaparèixer. Però estic segur que la Sindicatura farà no solament trenta anys, sinó tres-cents anys més.

En primer lloc els vull parlar del bon govern. Finlàndia, quan es va independitzar de la Unió Soviètica, era un dels països més pobres d'Europa, i en aquells anys, Veneçuela era un dels països més rics del món. Avui, Finlàndia és un dels països més rics del món i Veneçuela cada any es va empobrint, va perdent competitivitat. Recordo diversos estudis que analitzen per què un país es pot deteriorar tant i perquè un país pot avançar tant en pocs anys, i normalment els factors explicatius són el bon govern, la qualitat de les institucions i la transparència.

Per tant, el primer punt en què volia incidir és la importància del que fa la Sindicatura, perquè té molt a veure amb la transparència essencialment del sector públic.

El segon punt és que la transparència es basa en una normativa, que en aquest cas és la normativa comptable i de l'auditoria. Aquesta normativa sempre té tres reptes, que mai s'acaben de complir del tot, que són la fiabilitat -que la informació comptable sigui fiable-, l'harmonització -que quan analitzes els comptes d'una entitat, d'una regió o d'un país, puguin ser comparables amb els d'una altra regió o d'un altre país- i la rellevància -que la informació comptable, un cop auditada, doni dades rellevants i que ajudin a prendre decisions i a saber quin és l'estat de la institució concreta que s'ha auditat.

Bé, en la crisi de l'any 2000, que es va fer famosa sobretot pel cas Enron i per la bombolla.com, van fallar aquests tres grans objectius. Va fallar la fiabilitat –recordem casos com els d'Enron, Alcom, i també equivalents en el sector públic de diferents països-, va fallar l'harmonització comptable -potser recordaran el cas de la companyia telefònica l'any 2001, que un dilluns presentava els comptes d'aquest grup a Madrid i declarava beneficis, i al dia següent presentava els comptes del mateix grup, però amb normativa nord-americana, i Wall Street informava que aquest grup havia tingut pèrdues. El que passava és que en aplicar dues normatives diferents al mateix ens, amb una es donava benefici i amb l'altra es donaven pèrdues,

la qual cosa va posar de manifest que hi havia problemes d'harmonització internacional.

I després hi havia un tercer problema, que és la manca de rellevància, que es dóna quan la informació d'una entitat, tot i complir la normativa, no té massa connexió amb la realitat. Per exemple, aquest edifici en què estem, si el valorem amb normativa comptable espanyola, el valorarem pel seu valor d'adquisició i se li deduiran les amortitzacions; si el valorem amb normativa comptable holandesa, que suposadament és la mateixa, tot basat en les normes internacionals, doncs es valoraria segons valor de mercat; si estiguéssim a Xile, aquest mateix edifici es valoraria segons el valor d'adquisició i hi aplicaríem un ajustament per la inflació produïda des del moment en què es va construir l'edifici.

Per tant, veiem que hi ha problemes de rellevància. En aquell moment, l'any 2000, es va considerar que els culpables de la crisi eren la normativa comptable, els comptables, els auditors, els paradisos fiscals, i per descomptat els polítics.

L'any 2008 hi ha hagut una altra crisi i de nou hi ha hagut problemes de fiabilitat, l'harmonització està una mica millor, i torna a haver-hi problemes de rellevància: s'han fet molts canvis normatius, però la informació comptable i d'auditoria ha tornat a tenir errors. En aquest cas, els culpables s'ha considerat que eren els bancs, les agències de *rating*, els paradisos fiscals de nou i, com sempre, els polítics.

Aquests dos esdeveniments, la crisi del 2000 i la del 2008, són dues mostres que els reptes per tenir informació fiable, que sigui harmònica a nivell mundial i que doni informació rellevant, encara avui segueixen en peu.

El tercer punt del qual els volia parlar és el nivell de compliment de la normativa. Llegia fa poc a un informe de la Sindicatura, que deia que el 30 per cent dels ajuntaments no entreguen els comptes. O sigui, una cosa és la normativa, que pot ser millor o pitjor, però tenim un 30 per cent dels ajuntaments que no entreguen els comptes. En el cas del Tribunal de Comptes, sobre aquest mateix tema, recordo un informe que deia que –referit a dos anys enrere– que el 48 per cent dels ajuntaments de la resta de l'Estat, el 48 per cent, no entreguen els comptes.

Per tant, independentment de quina sigui la normativa, tenim un problema que és el compliment d'aquesta normativa. Per descomptat que hi ha excepcions, i tenim ajuntaments i comunitats autònomes que són exemplars pel que fa a la transparència i al retiment de comptes. Però hi ha problema generalitzat: hi ha una normativa, però la majoria d'entitats no la compleixen. És a dir, està per escrit, és obligatòria, però realment el nivell de compliment és baix.

També recordo un informe recent sobre els partits polítics, que excepte alguna excepció, venia a concloure que els partits polítics són poc transparents. Un altre cas, un informe de la Sindicatura de l'any 2004 que va provocar un gran escàndol que encara cueja. I l'informe estava penjat a la pàgina web i deia coses realment molt importants. A la última pàgina hi havia una carta del responsable d'aquella entitat, on, a la vista de les recomanacions i de l'informe de la Sindicatura, deia: «prenem nota de tot el que ens han dit i lògicament ho corregirem» Sembla que aquesta institució no ho va fer.

Per tant, crec que tenim un repte important al davant per millorar el nivell de compliment de la normativa. No oblidem que hi ha una relació molt directa entre transparència i corrupció o percepció de corrupció. A vegades els delictes que es fan no són tants, però la percepció que generen a la població es magnífica. Hi ha molta gent que diu que les auditories no serveixen perquè l'ICAC, l'Institut de Comptabilitat i Auditoria, posa sancions als auditors, quan en realitat l'ICAC posa a l'any 10, 12, 15 o 20 sancions, el que vol dir que hi ha 10, 12, 15 o 20 informes d'auditoria que tenen problemes d'un total de 60.000, el que representa una part molt petita. El problema és com es magnifica això.

El quart punt al qual em volia referir té a veure amb el repte que suposa guanyar confiança. En aquests moments no és cap novetat constatar que hi ha una pèrdua de confiança en les institucions, en els líders, i en aquest sentit s'han fet iniciatives importants, com en el cas de Catalunya el portal de la transparència de la Generalitat, que és una iniciativa en la bona direcció.

Tot i així crec que és una oportunitat que no s'està aprofitant prou. En el cas català, per exemple, és possible que d'aquí a un temps hi hagi una votació molt important, i a mi em sembla que s'arribarà a aquesta votació amb un percentatge significatiu d'indecisos. I crec que els que s'emportarien una bona part dels indecisos serien aquells governants, partits o líders que transmetin una visió diferent sobre el que és la transparència, la gestió pública, l'eficiència i el retiment de comptes. Crec que qui aconsegueixi transmetre un missatge diferent del que hi ha hagut fins ara, és el que s'emportarà el gat a l'aigua.

Per concloure, els he començat parlant de la relació directa entre transparència, bon govern i benestar, amb els exemples de Finlàndia i Veneçuela. Hem parlat de la normativa, del repte que hi ha de millorar-ne la fiabilitat, l'harmonització i la rellevància. I aquí el gran risc que hi ha és el de fer una teranyina que ho vagi complicant tot cada cop més, em permeto recordar-los que en els *rankings* del *Doing Business* del Banc Mundial, Espanya està en el número 140 de 160 països, pel que fa als tràmits burocràtics de cara a la facilitat per crear empreses.

També els he parlat del nivell de compliment de la normativa. La normativa és millorable, però el seu nivell de compliment, encara ho és més. I finalment, els he parlat de la gran oportunitat que tenen aquells líders, partits i administracions en la bossa d'indecisos de milions i milions de persones, als quals si aconsegueixen convèncer que podran aproximar el país a Finlàndia i no a Veneçuela, s'emportaran el gat a l'aigua.

Moltes gràcies.

Discurs de Núria de Gispert i Català amb motiu del trentè aniversari de la Sindicatura de Comptes de Catalunya

Palau del Parlament, 2 de juny de 2014

Dedicaré unes paraules de cloenda en aquest acte commemoratiu del trentè aniversari de l'aprovació de la Llei de creació de la Sindicatura de Comptes de Catalunya, després de les quatre persones que m'han precedit en l'ús de la paraula.

En primer lloc vull dir que fa trenta anys que el legislatiu català va aprovar una llei molt important, per la qual es creava una institució amb la funció de fiscalitzar la gestió econòmica, financera i comptable del sector públic català. Val a dir que tampoc en aquest àmbit el Parlament de Catalunya partia de zero. Podíem recórrer, com a país, a l'Edat mitjana per trobar els antecedents històrics de la Sindicatura de Comptes de Catalunya, quan al segle XIII l'antecedent del síndic es deia el mestre racional, *magister rationalis*, oficial regi, institucionalitzat l'any 1283 per Pere el Gran i encarregat de controlar les finances i el patrimoni del rei de la Corona d'Aragó.

O bé l'oïdor de Comptes, que encara avui conserva aquest nom, per designar el que fiscalitza els òrgans fiscalitzadors de la Generalitat i també el Parlament de Catalunya, i que va ser instaurat el 1359 amb tasques de fiscalització i supervisió de les finances públiques. No és sobrer destacar que, com la resta de les institucions públiques catalanes, aquestes van quedar abolides el 1716 pel decret de Nova Planta com a conseqüència de la desfeta del 1714.

La Llei 6/1984 va ser elaborada en ponència conjunta, però permetin-me que encara que sigui per respecte i per record, reivindiqui els *parets* d'aquella llei, diputats de la primera legislatura: Antoni Subirà, Raimon Escudé, Lluís Garcia, Matias Vives, Josep Fornas i Alexandre Pedrós. Han vist que són sis diputats, cap diputada. A la primera legislatura van haver-hi set diputades. A la Sindicatura de Comptes, dels 27 síndics, només hi ha hagut tres síndiques, dues en aquesta darrera legislatura. Potser és hora que en aquest organisme també canviem una mica, al Parlament ja ho hem fet, al Parlament, de 135 diputats n'hi ha 56 dones diputades. No reivindico el fet de ser dona, que també, sinó el fet de la complementarietat i en l'àmbit polític això ha estat bastant més fàcil que en l'àmbit privat. Quan Oriol Amat parlava de les empreses, jo d'aquí a pocs dies tinc un dinar amb un organisme que aglutina moltes empreses a Catalunya i penso dir-los, amb molt bones paraules, que la representació femenina és mínima i que és molt important. No només perquè a la universitat treuen molts millors notes, sinó també perquè al costat dels síndics homes, les síndiques segur que faran una molt bona feina i poden veure altres coses que els homes no les han vist o no les veuen.

La llei de la Sindicatura de Comptes va ser aprovada per unanimitat de tots els grups, això va passar sovint en aquella primera legislatura. Va passar amb la llei del Síndic de Greuges, va passar amb la llei del Consell Consultiu, avui Consell de Garanties Estatutàries, i va passar amb algunes lleis molt importants que totes elles, juntament amb la creació d'aquestes institucions, van marcar una etapa en la qual es defensava l'autogovern i per tant l'afirmació de Catalunya com a país. Parlo de la llei de Normalització Lingüística, sorprenentment aprovada per unanimitat; parlo de la llei que crea l'ens públic de la Corporació de Ràdio i Televisió, també aprovada per unanimitat, o la llei de la compilació del dret civil de Catalunya, que és un altre dels pilars dels nostres elements diferenciadors com a poble.

El crec que és bo destacar-ho i que també és cert que tots, en aquell moment, el que tenien era il·lusió. I quan per exemple en Josep Maria Carreras deia que el primer espai que va ocupar la Sindicatura va ser aquí, a les golfes del Parlament, jo recordava que quan l'any 1980 es va crear el Departament de Justícia en el qual jo vaig estar molts anys treballant com a funcionària i també després com a consellera, els primers sis mesos vam estar de rellogats al Col·legi d'Advocats de Barcelona.

Perquè jo crec que els inicis de qualsevol institució, els inicis de la Generalitat, els inicis del Parlament, hi havia una il·lusió que avui no tots els funcionaris tenen. El crec que és bo recordar que quan un treballa amb il·lusió, tinguis més recursos o menys, tot és possible. I que val la pena –i aquí jo crec que és obligació dels que tenim càrrecs de responsabilitat– de transmetre aquesta il·lusió i que encara que estem vivint moments molt difícils en molts aspectes i que tenim a Catalunya moltes persones vulnerables i famílies que viuen malament, crec que malgrat això hem de ser capaços de transmetre il·lusió.

Perquè tenim molts reptes de futur. Han passat trenta-cinc anys en els quals hem fet una Generalitat gran, un país gran, però fa uns anys que estan volent fer-lo més petit, i hem de treballar per mantenir la força d'aquestes institucions i per tirar endavant el país que tots volem. En aquella primera legislatura hi havia un esperit constitucional, fundacional, de consens, per actualitzar l'autogovern després del llarg i dur parèntesi franquista. Aquesta va ser la recepta d'èxit d'aquella primera legislatura a Catalunya, que no és aliena al pacte constitucional que es va fer a escala estatal i que va tenir com un dels màxims garants la figura del rei d'Espanya, i em permetran que avui que hem tingut la notícia de la seva abdicació, li agraim la seva contribució decisiva a la transició democràtica. Els primers anys de la nostra democràcia el paper del rei Joan Carles va ser decisiu, i és bo i jo crec que és de justícia reconèixer-ho.

En una celebració d'aniversari com aquesta, és de justícia també fer homenatge als cinc síndics majors.

Vull destacar també que la Sindicatura de Comptes ha estat una peça clau de la Catalunya institucional, però també vull en aquest sentit encoratjar-vos a seguir en una línia de treball que va començar ara fa trenta anys, però com els temps canvien, crec que ara és molt important revifar alguns aspectes clau. Heu parlat de garantir la transparència, que és sempre necessària, però encara més en un temps de crisi profunda com el que estem vivint i sobretot de crisi de les institucions. Allò de la desafecció política no és una cosa d'un dia, ja fa anys que estem vivint una desafecció política important i jo recordo persones que estan aquí que em parlaven

de l'accés a la informació, de la transparència, del bon govern, i vosaltres avui ho heu recordat. Ja fa almenys tres o quatre anys que des del Parlament de Catalunya i des del Govern s'intenta donar la volta a tota aquesta situació, en lloc de quedar-nos tranquils i satisfets amb el que hem fet o amb el que tenim.

Crec que estem obligats, com a mandatariis públics, a treballar a fons en la transparència, a treballar a fons en el bon govern perquè tenim dret nosaltres a fer i a treballar com un bon govern, però a més a més els ciutadans tenen dret a aquest bon govern. I com deia l'Oriol Amat, d'aquí a poc podem tenir unes eleccions o podem tenir una consulta, en la qual els ciutadans donin el seu parer, i s'aproparan a aquells que estan parlant de manera clara, que estan dient que les coses no van bé, però que es farà tot el possible perquè aquest país canviï i millori la seva situació. I jo crec que aquí tots els responsables polítics estem obligats a parlar d'aquesta manera, a ser clars i a defensar les institucions, perquè són les nostres institucions i perquè no les volem perdre, sinó al contrari, volem anar molt més enllà.

I en aquest sentit els vull agrair primer, la seva capacitat de síntesi, perquè han sabut aprofitar el temps que els ha quedat per poder parlar-ne, però sobretot la claredat de la seva exposició. Vull acabar amb aquestes paraules, agraint a tots la feina que fan, desitjant al síndic major i als síndics actuals que treballin amb aquest triple esperit: transparència, bon govern i sobretot tenir els comptes clars per evitar les malfiances cap al poder públic, cap a la política i cap als gestors públics.

I moltes gràcies a tots els que, en un moment o altre, han format part de la Sindicatura de Comptes. Jo crec que el fet de reunir-nos avui aquí i celebrar un trenta aniversari és important perquè ens permet saber de primera mà què ha fet la Sindicatura, i també poder parlar amb tots vostès d'una manera més distesa, quan acabi aquest acte.

Moltes gràcies.

Núria de Gispert i Català és presidenta del Parlament de Catalunya.